

Чуприна С. Л.

асистент кафедри захисту України та безпеки життєдіяльності,
Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-8304-3721>

ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК В УКРАЇНСЬКУ СИСТЕМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У статті узагальнено наукові підходи до формування національної системи громадського здоров'я України в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів та модернізації галузі. Стратегічним орієнтиром розвитку визначено впровадження принципів європейського управління, адаптацію найкращих стандартів ЄС і розбудову інституційної спроможності системи охорони здоров'я. Розглянуто значення реформування організаційно-інституційного середовища, розвитку кадрового потенціалу, підвищення рівня управлінської компетентності та впровадження інноваційних підходів до надання медичних і соціальних послуг. Євроінтеграція у сфері громадського здоров'я трактується як чинник зміцнення ефективності, прозорості та конкурентоспроможності галузі. Система громадського здоров'я України розвивається в контексті інтеграції європейських управлінських принципів, впровадження інноваційних механізмів управління та реалізації концептуальних засад сталого розвитку суспільства.

Ключові слова: громадське здоров'я, євроінтеграція, реформа охорони здоров'я, державна політика, інноваційний розвиток, кадровий потенціал, стандарти ЄС, сталий розвиток.

Stepan Chupryna

Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko

IMPLEMENTATION OF EUROPEAN PRACTICES IN THE UKRAINIAN HEALTH CARE SYSTEM

The article presents a generalization of modern scientific approaches to the formation and development of Ukraine's public health system under the conditions of intensified European integration processes and the transformation of public administration. Based on the analysis of scientific sources, it is substantiated that the effective functioning of the sector requires the implementation of European governance principles, the adaptation of international quality standards, and the strengthening of the institutional capacity of national healthcare structures. The study identifies key directions for system modernization, including the reform of organizational and legal foundations, improvement of management mechanisms, development of human resources, and digitalization of medical and social service delivery. It is determined that harmonization of the Ukrainian model of public health with European approaches requires systematic support from state institutions and international partners. European integration is emphasized as a catalyst for improving the effectiveness, transparency, and accountability of public institutions in the health sector. Particular attention is given to the need for intersectoral cooperation, innovative resource management, and the development of preventive measures in line with the European "Health in All Policies" approach. The importance of fostering a culture of health among the population, increasing public awareness, and developing partnership models of interaction between the state, business, and civil society is highlighted. It is stressed that the effective implementation of reforms is possible only through the combination of scientific potential, managerial innovation, and international experience. Public health is proposed to be viewed as an integral component of national security and a factor of the state's socio-economic stability. Ukraine's public health system is developing within the context of integrating European management practices, applying innovative mechanisms, and implementing the conceptual foundations of sustainable development, which together ensure its higher efficiency, resilience, and competitiveness in the European space.

Keywords: public health, European integration, health care reform, state policy, innovative development, personnel potential, EU standards, sustainable development.

Постановка проблеми та її актуальність. Впровадження європейських практик в українську систему охорони здоров'я є одним із головних напрямів трансформації державної політики у сфері охорони здоров'я та важливим етапом інтеграції до спільного європейського простору. Цей процес передбачає не лише адаптацію національного законодавства до норм і стандартів ЄС, а й глибоке реформування управлінських, фінансових та організаційних механізмів функціонування галузі. Головна мета полягає у формуванні ефективної, людиноцентричної, фінансово стійкої та інноваційно орієнтованої системи охорони здоров'я, здатної забезпечити високу якість медичних послуг і рівний доступ громадян до них.

Одним із пріоритетних напрямів є цифровізація системи охорони здоров'я, що відповідає європейським підходам до управління медичними даними. В Україні активно розвивається національна електронна система eHealth, яка забезпечує облік пацієнтів, прозорість фінансування, контроль за медичними послугами та спрощення комунікації між закладами. Впровадження електронних рецептів, цифрових медичних карток сприяє розширенню доступу до медичної допомоги, особливо у віддалених регіонах, та підвищує ефективність лікувально-діагностичного процесу.

Європейська модель фінансування, зокрема принцип «гроші йдуть за пацієнтом», запроваджений через діяльність Національної служби здоров'я України (НСЗУ), створює умови для підвищення прозорості використання державних коштів, стимулює конкуренцію між медичними закладами та орієнтує їх на результат. Це відповідає підходам, поширеним у країнах ЄС, де фінансування базується на показниках якості, ефективності та задоволеності пацієнтів.

Важливою складовою адаптації є запровадження європейських принципів профілактики та громадського здоров'я. Україна поступово розвиває систему епідеміологічного моніторингу, розширює програми вакцинації, скринінгу та профілактики неінфекційних захворювань. Особлива увага приділяється розвитку програм психічного здоров'я, реабілітації військовослужбовців та осіб, постраждалих від війни, що відповідає європейським практикам цілісного підходу до здоров'я (health in all policies).

Крім того, впроваджуються механізми міжсекторальної взаємодії – співпраця між системою охорони здоров'я, освітою, соціальним захистом, екологічною політикою та місцевим самоврядуванням, що є базовим принципом європейської моделі «Здоров'я у всіх політиках». Цей підхід передбачає врахування впливу державних рішень різних секторів на здоров'я населення, сприяючи гармонізації політик і забезпеченню сталого розвитку.

Процес інтеграції європейських практик у національну систему охорони здоров'я України є не лише формальним процесом наближення до стандартів ЄС, а глибокою системною модернізацією, спрямованою на підвищення якості життя населення, ефективність державного управління та зміцнення здоров'я нації. Цей процес формує основу для побудови стійкої, інклюзивної та інноваційної моделі охорони здоров'я, що відповідає європейським цінностям – рівності, прозорості, соціальної відповідальності та поваги до людської гідності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує зростання наукового інтересу до проблеми євроінтеграції України у сфері охорони здоров'я та адаптації до стандартів ЄС. У працях М. Дейкуна [2], О. Шутака [8], Н. Діденко [3], Л. Приймака [6] і Лепетана [5] та Ю. Шипова [7] зазначено, що формування ефективної системи охорони здоров'я України можливе через поєднання реформ, розвитку людських ресурсів, впровадження європейських управлінських підходів та активну інтеграцію у спільний простір громадського здоров'я ЄС. У сучасних наукових дослідженнях обґрунтовано стратегічні засади формування національної системи громадського здоров'я України на основі підходу «Здоров'я у всіх політиках», принципів європейського управління та реформування медичної галузі як ключового інструменту євроінтеграції. Автори підкреслюють значення розвитку кадрового потенціалу, впровадження інновацій і поглиблення співпраці з інституціями ЄС для підвищення ефективності, стійкості та конкурентоспроможності системи охорони здоров'я.

Мета статті: зазначити напрями та механізми впровадження європейських практик у систему охорони здоров'я України в контексті євроінтеграції, з урахуванням адаптації законодавства, розвитку кадрового потенціалу, цифрової трансформації та формування людиноцентричної моделі громадського здоров'я відповідно до стандартів ЄС і ВООЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна знаходиться на етапі глибоких змін в усіх аспектах суспільного життя, зокрема у секторі охорони здоров'я. Укладення Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році стало важливим поштовхом для трансформації цієї сфери, що сприяло перегляду підходів до організації медичних послуг та розвитку системи громадського здоров'я. Головним завданням реформ є гармонізація українського законодавства та управлінських механізмів відповідно європейським стандартам.

Громадське здоров'я, що охоплює профілактику хвороб, підтримку здорового способу життя, епідгляд та управління ризиками, є важливим елементом соціальної стабільності. У ЄС ця система спира-

ється на міжгалузеву взаємодію та науково обґрунтовану профілактику, тоді як в Україні традиційно переважала клінічна медицина з другорядною роллю профілактики. Останніми роками Україна переходить до європейських стандартів, інтегруючись через Угоду про асоціацію з ЄС, співпрацю з ВООЗ та впроваджуючи цифрові проекти. Гармонізація законодавства почалася з імплементації Директиви 2011/24/ЄС про транскордонну медичну допомогу та впровадження стандартів ISO/EN, GMP і GDP. Це забезпечує визнання кваліфікацій, медичних виробів і ліків, відповідаючи зобов'язанням перед ЄС. При дослідженні процесу європейської інтеграції у контексті становлення української системи громадського здоров'я виявляємо як певні досягнення так і проблемні питання. Позитивним результатом є те, що на державному рівні вперше офіційно визначено громадське здоров'я як комплексний механізм збереження та зміцнення здоров'я населення. Імплементація європейських стандартів має адаптуватися до українських реалій. Особливо це стосується міжсекторальної співпраці, яка є базовим елементом європейської моделі, але в Україні ще не функціонує в повному обсязі [8].

Важливим напрямом модернізації системи громадського здоров'я України в контексті європейської інтеграції стала зміна парадигми професійної підготовки фахівців. Згідно з підходами Європейського Союзу, ефективна система охорони здоров'я неможлива без потужного кадрового потенціалу, який здатний оперативного реагувати на виклики та реалізовувати профілактичні заходи, забезпечувати міжгалузеву співпрацю. Спеціальність «Громадське здоров'я» та відкриття відповідних освітніх програм у закладах вищої освіти стали важливими елементами змін кадрового забезпечення, спрямованого на формування висококваліфікованих фахівців, здатних реалізовувати сучасні підходи до профілактики, управління ризиками та розвитку системи охорони здоров'я в Україні. Навчальні плани було оновлено з урахуванням Європейських базових компетенцій для фахівців громадського здоров'я (ЕССРН), що передбачають орієнтацію на доказову медицину, аналітичне мислення, управління ризиками, формування здорової політики та захист соціально вразливих груп. Вагомий внесок у підвищення якості підготовки кадрів забезпечує міжнародна співпраця – зокрема в межах програм Erasmus+, Twinning, Ukrainian-Swiss Project та «Розвиток медичної освіти в Україні». Таке партнерство дозволяє впроваджувати сучасні освітні технології, організовувати спільні стажування, обмінюватися найкращими практиками, а також розширювати академічну мобільність студентів і викладачів, що сприяє інтеграції України в європейський науково-освітній простір [8].

Підвищення кадрового потенціалу в медичній сфері вимагає впровадження різних підходів, спрямованих на вдосконалення професійних компетенцій, мотивацію та продуктивність працівників. Одним із важливих аспектів є організація навчання та професійного зростання. Це передбачає створення системи безперервного підвищення кваліфікації, що охоплює стажування, міжнародний обмін досвідом і використання сучасних технологій, таких як онлайн-платформи, вебінари та симуляційні програми, які допомагають медикам розвивати практичні вміння [5].

Імплементація європейських норм здійснюється у чотирьох основних напрямках: громадське здоров'я та профілактика хвороб, медичні стандарти, фармацевтична безпека і кадровий розвиток. Сектор охорони здоров'я охоплює 21 із 35 переговорних розділів щодо членства в ЄС, що підкреслює його стратегічне значення для державної політики. У 2025 році проведено скринінг відповідності законодавства України вимогам ЄС за розділом «Захист прав споживачів та охорона здоров'я», де Україна представила важливі теми – від лікарських засобів і медичних виробів до психічного здоров'я.

Україна стала першою державою-кандидатом, що ініціювала прискорену інтеграцію у сфері охорони здоров'я, визначивши пріоритетами гармонізацію регулювання лікарських засобів, клінічних випробувань, біоцидів і косметики. Триває цифрова трансформація медичної системи, створюється єдиний інформаційний простір та розвиваються технології eHealth і телемедицини.

МОЗ уже інтегроване у низку європейських структур – EU4Health, HERA Board, EMA, ECDC, EDQM, бере участь у проєктах TAIEX і Twinning та приєдналося до Договору про спільні медичні закупівлі. Основний фокус – завершення гармонізації законодавства до 2027 року, підвищення інституційної спроможності фахівців і використання європейських програм підтримки. Україна послідовно формує сучасну, ефективну та європейську систему охорони здоров'я [1].

Програма ЄС «Горизонт Європа» (2021–2027 рр.) має важливе значення для України, оскільки спрямована на підтримку наукових досліджень та інновацій, що сприяють вирішенню глобальних викликів і підвищенню конкурентоспроможності європейської індустрії. Особливо актуальним для української сфери охорони здоров'я є напрям 2 – «Глобальні виклики та європейська індустріальна конкурентоспроможність», який охоплює низку кластерів, зокрема в галузях громадського здоров'я, профілактики неінфекційних і рідкісних захворювань, розроблення цифрових технологій та інструментів персоніфікації [3].

Офіс Horizon Europe в Україні – це масштабна ініціатива, що реалізується за фінансової підтримки Європейської комісії для розширення участі українських дослідників та інноваторів у наукових і технологічних програмах Європейського Союзу, зокрема в Рамковій програмі Horizon Europe. Ця програма є провідним механізмом ЄС у сфері розвитку досліджень, науки та інновацій. Офіс сприяє інтеграції українського науково-інноваційного середовища до Європейського дослідницького простору (ERA) шляхом налагодження комунікацій, обміну досвідом і організації навчальних заходів.

У межах стратегічних пріоритетів Програми діяльність Офісу спрямована на створення ефективного мосту між українськими науковими ініціативами та європейськими дослідницькими структурами. Головною метою Офісу є поглиблення співпраці, розвиток партнерства та обміну знаннями між українськими вченими, винахідниками та їхніми колегами з країн ЄС. Офіс виступає своєрідним провідником у системі Horizon Europe, допомагаючи учасникам орієнтуватися в широких можливостях, які відкриває європейський простір науки й інновацій. Місія Офісу полягає у розкритті наукового та інноваційного потенціалу України, формуванні спільноти, де наука й технологічний розвиток базуються на принципах сталості, відповідальності та соціальної цінності [4].

Державна політика у сфері медико-соціальних послуг спрямована на забезпечення реалізації конституційного права громадян на охорону здоров'я та зміцнення національних інтересів, адже стан здоров'я населення безпосередньо визначає якість життя, трудову активність і рівень соціально-економічного розвитку країни. В Україні впроваджено оновлену модель системи медико-соціальних послуг, визначену Концепцією реформування фінансування галузі, яка передбачає прозорі державні гарантії медичного обслуговування, посилення фінансового захисту населення та мінімізацію неофіційних платежів. Центральну роль у втіленні цієї моделі виконує Національна служба здоров'я України (НСЗУ), що здійснює фінансування медичних закладів за принципом «гроші йдуть за пацієнтом». Органи місцевого самоврядування, своєю чергою, відповідають за розвиток матеріально-технічної бази, оплату комунальних послуг, забезпечення енергоносіями та реалізацію місцевих програм підтримки медичних працівників, зокрема щодо надання житла або преміювання. Міжнародна практика демонструє ефективність поєднання державного та місцевого фінансування. Наприклад, у Хорватії первинна медична допомога функціонує за змішаною моделлю, де поєднуються фіксовані виплати (на утримання практики та оплату праці медичної сестри) і змінні,

що залежать від кількості пацієнтів, місцевих особливостей і якості наданих послуг. Система також передбачає бонуси за проведення профілактичних і діагностичних заходів. Хорватська практика вирізняється увагою до підвищення кваліфікації персоналу та ефективного розподілу функцій між лікарями й медсестрами. Її гасло – «на первинному рівні ми лікуємо пацієнта, а на вторинному – хворобу» тобто, акцентує важливість профілактики та командної взаємодії. Такий досвід може бути корисним для подальшого розвитку української системи медико-соціальних послуг, орієнтованої на прозорість, ефективність і людину [7].

В умовах повномасштабної війни система охорони здоров'я України набула стратегічного значення, виконуючи не лише лікувальні, а й життєво важливі функції, що визначають стійкість держави до багатовимірних загроз. Її ефективність ґрунтується на поєднанні державного управління, міжгалузевої координації та міжнародної допомоги. Зокрема, для забезпечення медичної підтримки обороноздатності країни активно розвивається військово-цивільне партнерство: у прифронтових зонах діють стабілізаційні пункти, мобільні медичні бригади та організовано маршрути евакуації поранених до спеціалізованих госпіталів. Важливу роль відіграють волонтерські ініціативи, які діють у тісній співпраці з державними інституціями, що засвідчує гнучкість і стійкість медичної системи в екстремальних умовах. Відновлення та стійкість медичної інфраструктури забезпечуються модернізацією опорних лікарень, використанням мобільних госпіталів, резервних джерел енергопостачання та альтернативних каналів зв'язку. Ефективним інструментом стала телемедицина, яка дозволяє надавати консультації в регіонах з обмеженим доступом до медичних фахівців. Використання цифрових сервісів, таких як eHealth, сприяє збереженню медичної документації, контролю за пацієнтами та безперервності лікування навіть під час переміщення населення. У сфері протидії біологічним загрозам медична система демонструє високу адаптивність. Вагоме значення має співпраця з Центром громадського здоров'я, ВООЗ та UNICEF, які забезпечують фахову експертизу, матеріальну підтримку та сприяють підвищенню епідеміологічної безпеки країни [6].

Фінляндія стала однією з перших країн, що впровадила принцип «Здоров'я у всіх політиках», інтегруючи питання громадського здоров'я в економічні, соціальні, освітні та екологічні рішення. Для цього створено міжсекторальні групи, що координують політики різних сфер і досліджують їхній вплив на добробут населення. Подібний підхід реалізовано і у Швеції – у межах стратегії сталого розвитку, де увага зосереджена на впливі екологічної політики,

доступу до зелених зон і розвитку безпечної міської інфраструктури на фізичне та психічне здоров'я громадян. Україна також поступово впроваджує цей підхід, орієнтуючись на європейський досвід. Нині триває формування системи, що дозволить оцінювати вплив державних рішень на здоров'я населення. Для цього необхідне вдосконалення законодавства, створення незалежного експертного центру та використання міжнародних методик ВООЗ і ЄС. Такий механізм сприятиме переходу до політики, орієнтованої на збереження здоров'я і підвищення якості життя громадян [2].

Висновки. Україна активно здійснює масштабну перебудову своєї системи охорони здоров'я, прагнучи її модернізації та приведення у відповідність до європейських вимог і стандартів. Вирішальну роль у підвищенні управлінської ефективності галузі, суттєвом покращенні якості медичного обслуговування та формуванні сучасної моделі охорони здоров'я, що максимально орієнтована на потреби громадян, ві-

діграє запозичення та пристосування європейського досвіду. Важливі вектори цієї трансформації включають посилення громадського здоров'я, впровадження інноваційних цифрових рішень у медичній сфері, реформування фінансування за принципом, де кошти надходять за пацієнтом, а також оновлення освітньої бази для медичних спеціалістів згідно з європейськими кваліфікаційними стандартами. Євроінтеграційний курс сприяє розбудові стійкої, прозорої та сфокусованої на профілактиці хвороб системи, що функціонує на основі ефективного державного регулювання, співпраці між різними секторами та підтримки міжнародних партнерів.

Отже, впровадження європейських практик не лише наближає Україну до європейського простору охорони здоров'я, але й закладає фундамент для створення сучасної, адаптивної та дієвої системи, яка здатна оперативно реагувати на актуальні виклики, підвищувати якість життя населення та підтримувати сталий розвиток країни.

Література:

1. День Європи: як Україна інтегрується в простір охорони здоров'я ЄС. Міністерство охорони здоров'я України : офіційний вебсайт. URL: <https://moz.gov.ua/uk/den-yevropi-yak-ukrayina-integruyetsya-v-prostir-okhoroni-zdorov-ya-yes> (дата звернення: 27.09.2025).
2. Дейкун М. Підходи до формування національної системи громадського здоров'я через стратегію «Здоров'я у всіх політиках». *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2025. Т. 187, № 31. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/859/907> (дата звернення: 02.10.2025).
3. Діденко Н. Євроінтеграційні процеси та реформа системи охорони здоров'я. Сучасна парадигма публічного управління : зб. тез III Міжнародної науково-практичної конференції (19–22 жовтня 2021 р.) / за наук. ред. к.е.н., доц. Стасишина А.В. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. С. 261–268. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4b41a97e-6ac6-42cd-a4d4-78e5a89e2ac8/content> (дата звернення: 27.09.2025).
4. Horizon Europe. Офіс програми в Україні. URL: <https://horizon-europe.org.ua/en/about-he/he-programme/> (дата звернення: 27.09.2025).
5. Лепетан І. Стратегії розвитку кадрового потенціалу в закладах охорони здоров'я. *Стратегії ЄС щодо конкурентоспроможності, зростання і добробуту: стратегічне управління конкурентоспроможністю в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 19 березня 2025 р. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2025. 282 с. URL: <https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9833/Лепетан,%20Романенко.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 23.09.2025).
6. Приймак Л. Реформа охорони здоров'я в Україні в сучасних умовах. *Філософія та управління*. 2025. № 3(7). URL: <https://www.eu-scientists.com/index.php/fag/article/view/119/113> (дата звернення: 01.10.2025).
7. Шипов Ю. Зарубіжний досвід публічного управління щодо надання медико-соціальних послуг: імплементація в українське середовище. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5585/5524> (дата звернення: 01.10.2025).
8. Шутак О. Імплементація європейських стандартів у формуванні національної політики громадського здоров'я України. *Медіафорум : аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2025. № 16. С. 293–307. URL: <https://journals.chnu.edu.ua/mediaforum/article/view/896/934> (дата звернення: 27.09.2025).

References:

1. Den Yevropy: yak Ukraina intehruetsia v prostir okhorony zdorovia YeS [Europe Day: How Ukraine Integrates into the EU Health Care Area]. (2025) Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy – Ministry of Health of Ukraine: Official Website. Available at: <https://moz.gov.ua/uk/den-yevropi-yak-ukrayina-integruyetsya-v-prostir-okhoroni-zdorov-ya-yes> (accessed September 27, 2025).
2. Deikun M. (2025) Pidkhody do formuvannia natsionalnoi systemy hromadskoho zdorovia cherez stratehiuu “Zdorovia u vsikh politykakh” [Approaches to the formation of the national public health system through the “Health in All Policies” strategy]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Chernihivskiy kolehium” imeni T. H. Shevchenka – Bulletin of the National University “Chernihiv Collegium” named after T. H. Shevchenko*, vol. 187(31). Available at: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/859/907> (accessed October 2, 2025).

3. Didenko N. (2021) Yevrointehratsiini protsesy ta reforma systemy okhorony zdorovia [European integration processes and health care system reform]. In A. V. Stasyshyn (ed.) *Suchasna paradyhma publichnoho upravlinnia – The Modern Paradigm of Public Administration: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference* (Lviv, October 19–22, 2021). Lviv: Lviv National University named after I. Franko, pp. 261–268. Available at: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4b41a97e-6ac6-42cd-a4d4-78e5a89e2ac8/content> (accessed September 27, 2025).
4. Horizon Europe. (2025) Horizon Europe Programme Office in Ukraine. Available at: <https://horizon-europe.org.ua/en/about-he/he-programme/> (accessed September 27, 2025).
5. Lepetan I. (2025) Stratehii rozvytku kadrovoho potentsialu v zakladakh okhorony zdorovia [Strategies for the development of human resources in health care institutions]. *Stratehii YeS shchodo konkurentospromozhnosti, zrostan-nia i dobrobutu – EU Strategies for Competitiveness, Growth and Well-being: Proceedings of the International Sci-entific and Practical Conference* (Dnipro, March 19, 2025). Dnipro: Alfred Nobel University, 282 p. Available at: <https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9833/Лепетан,%20Романенко.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (accessed September 23, 2025).
6. Pryimak L. (2025) Reforma okhorony zdorovia v Ukraini v suchasnykh umovakh [Health care reform in Ukraine under current conditions]. *Filosofia ta upravlinnia – Philosophy and Management*, no. 3(7). Available at: <https://www.eu-scientists.com/index.php/fag/article/view/119/113> (accessed October 1, 2025).
7. Shypov Yu. (2025) Zarubizhnyi dosvid publichnoho upravlinnia shchodo nadannia medyko-sotsialnykh posluh: implementatsiia v ukrainske seredovyshche [Foreign experience of public administration in the provision of medical and social services: implementation in the Ukrainian context]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 71. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5585/5524> (accessed October 1, 2025).
8. Shutak O. (2025) Implementatsiia yevropeiskykh standartiv u formuvanni natsionalnoi polityky hromadskoho zdorovia Ukrainy [Implementation of European standards in shaping Ukraine's national public health policy]. *Mediafo-rum: analityka, prohnozy, informatsiinyi menedzhment – Mediaforum: Analytics, Forecasts, Information Management*, no. 16, pp. 293–307. Available at: <https://journals.chnu.edu.ua/mediaforum/article/view/896/934> (accessed September 27, 2025).

Стаття надійшла: 04.10.2025

Стаття прийнята: 25.10.2025

Стаття опублікована: 30.12.2025